

Donderdag 25 februari
Erik Borgman, theoloog

Beste PVV-stemmer,

Steeds als ik iemand hoor zeggen dat zij of hij van plan is te stemmen op de partij van Geert Wilders, heb ik het gevoel dat ik mijn land niet begrijp. Hoe kunnen zoveel mensen stemmen op een partij zonder echt programma? Willen ze eigenlijk wel oplossingen, of willen ze vooral klagen hoe erg we eraan toe zijn? Hoe kunnen bovendien zoveel mensen als belangrijk probleem zien wat geen probleem is? De moskeeën in mijn stad, de hoofddoekjes op de universiteit waar ik werk, het feit dat de Koran één van de heilige boeken is die mensen er in ons land op na houden... Mij stoort het niet. Wat mij stoort is de wijze waarop soms mensen met verbaal of fysiek geweld de ruimte bezetten.

En nu kwam ik ook nog jou tegen, in de trein van Hilversum naar Utrecht. Je spreekt behoorlijk Nederlands, maar met een hoorbaar Marokkaans accent. Je volgt een HBO-opleiding en je wil vooruit in het leven. Of je moslim bent zei je niet, maar gezien je achtergrond zullen in ieder geval je ouders het zijn. En jij zei PVV te willen stemmen. Vind jij dat je ouders hier niet horen? Dat de Koran verboden moet worden? Welk probleem zou dat oplossen?

Je sprak vooral van duidelijkheid over wat je te doen en te laten hebt. Die zou Wilders bieden. Maar je weet wat goed is. Wat jouw traditie erover zegt, is niet zo heel veel anders dan wat het christendom hierover leert. Jezelf niet verrijken ten koste van anderen. Degenen die in de problemen zitten helpen eruit te komen. Elkaar niet naar het leven staan, maar helpen goed te leven. Denk je dat anderen dat niet weten? Vertrouw je er niet op dat zij handelen naar wat ze weten?

Ik denk dat het een kracht is van een beschaving als ze zich openstelt voor wat vreemd is. Als ze ervan leert wat er te leren valt, en natuurlijk afwijst wat afgewezen moet worden. Europa heeft niet alleen de wereld veroverd, ze heeft zich door de wereld laten veroveren. Zo is ze geworden wat ze is. De Marokkaanse schrijfster Fatima Mernissi ziet dat ook in jullie cultuur van herkomst. Sinbad de Zeeman uit de sprookjes van Duizend-en-één-nacht is daar voor haar het symbool van: jezelf ontdekken door wereldwijd op ontdekkingsstocht te gaan.

Jij bent als Sinbad. Je bent jezelf aan het ontdekken door in de wereld waarin je leeft en op een plaats waar je niet zonder meer thuis bent, uit te zoeken wat belangrijk is en waar we ons aan te houden hebben. Steeds moeten we daarbij ook weer de vraag stellen of wat we daarover denken te weten, wel klopt. Proberen we niet stiekem anderen te intimideren en onze visie op te leggen?

Misschien moeten wij een nieuwe partij oprichten. De PVS, de Partij Voor Sinbads.

Erik Borgman

Donderdag 18 februari
Willem Aantjes, oud-CDA-politicus

Beste PVV-stemmer,

U gaat dus stemmen. Daaruit blijkt, dat u zich een betrokken en verantwoordelijke staatsburger voelt. Daarom wil ik u juist op grond van die betrokkenheid en verantwoordelijkheid vragen uw keuze nog eens te toetsen aan een aantal aspecten, die ik u wil voorleggen.

De PVV is geen partij, al noemt Wilders haar zo. Het is een partij met maar 1 lid, Wilders zelf. Van die partij kunt u geen lid worden. Zelfs de kamerleden van de PVV kunnen dat niet. Alleen Wilders. Alleen hij beslist ook over de kandidaten, het program en het beleid. Aan niemand is hij verantwoording schuldig en niemand kan hem ook ter verantwoording roepen. Zo'n partij, waarin één man over alles beslist, is niet democratisch, maar autoritair. Die heeft geen leden, maar een leider.

Mijn vraag is: wilt u als verantwoordelijk staatsburger werkelijk zo'n "partij" mee aan de macht helpen?

Het belangrijkste programpunt van Wilders is de aanwezigheid van mensen van buitenlandse komaf in ons midden. Misschien stemt u op Wilders, omdat u dit ook een probleem vindt en alleen Wilders het wil aanpakken.

Nu heeft ons land de eeuwen door altijd een instroom van buitenlanders gekend. Vanaf de Hugenoten eeuwen geleden tot de "Pindachinezen" en Duitse Joden voor de oorlog en de Indonesische Chinezen na de oorlog, tot de Hongaren en Tsjecho-Slowaken die na de mislukte opstanden tegen het stalinisme in 1948, 1956 en 1968 naar ons land vluchtten.

Het bijzondere is, dat zij al na één, hooguit twee generaties volledig geïntegreerd waren en zelfs vooraanstaande posities bekleedden. Alleen hun naam herinnert nog aan hun oorsprong. Hetzelfde zie je nu ook al bij kinderen en kleinkinderen van wie ooit als Zuid-Europese en Turkse "gastarbeiders" nieuwe landgenoten werden.

Dit zie je nergens anders. Daar is ons land uniek in en daar mogen we terecht trots op zijn. Dat behoort óók tot onze joods-christelijke cultuur, waar Wilders zich altijd op beroept.

Mijn vraag aan u is nu, of u ook niet vindt, dat dit een betere manier is om met nieuwkomers om te gaan dan hen uit te zetten of als tweederangs burgers te behandelen?

Ik hoop, dat u mijn vragen net zo zorgvuldig zult overwegen als ik ze aan u heb gesteld en dat u ze serieus in uw overwegingen zult betrekken alvorens u als verantwoordelijk Nederlands staatsburger definitief uw keuze bepaalt.

Met een hartelijke groet van uw medeburger
Willem Aantjes

Donderdag 11 februari

Farid Azarkan, voorzitter van het Samenwerkingsverband van Marokkaanse Nederlanders

Beste PVV stemmer,

Het zijn hectische tijden.

Sinds de aanslagen in New York, Madrid en Londen wordt er in Nederland heel veel gepraat over moslims. Het heeft geleid tot een wij-zij-denken: u van de westerse wereld tegenover de moslims zoals ik.

Mede door de moord op Theo van Gogh, is het groepsdenken sterk toegenomen. Er wordt gesproken over de achterlijke' Islam, het 'mislukte' integratiebeleid en het 'gebrek' aan waarden en normen op. Met veel geschreeuw is een cultureel conflict gecreëerd. Daardoor lijkt het alsof u en ik niets meer gemeen hebben.

Ik heb alle begrip voor uw angst omdat uw straat of wijk snel verandert, misschien heeft u wel uw baan verloren. Of nog erger u bent slachtoffer van geweld. Of u moeder wordt slecht verzorgd in het bejaardentehuis. En ja ik zou ook willen dat er geen criminelen waren en iedereen elkaar op straat zou groeten. En dat jongeren goed onderwijs krijgen en hun kansen pakken.

Er is er veel om voor te vrezen. Er is veel lelijkheid in de wereld. Daarentegen is er nog veel meer om van te houden. Alle energie die u besteedt aan wanhopen, klagen en naar moslims te wijzen is verloren energie. Sterker nog het is ook heel slechte voor uw gezondheid. U leeft korter, krijgt minder snel werk en minder snel vrienden.

Mag ik iets anders voorstellen? Als u morgen wakker wordt en opstaat. Probeert u dan een heel klein beetje open te staan voor anderen. Ik realiseer me dat het een moeilijke en risicovolle weg is. Openheid maakt ook kwetsbaar. Begin dan ook heel klein. Dan is het risico beperkt. Neem die eerste stap, groet een keer die Marokkaanse vader of moeder op de school van uw kinderen of ga een gesprek in de supermarkt aan met de die ene caissière met hoofddoekje. Dan zult u zien dat we niet zo veel verschillen, dat we dezelfde idealen hebben en dezelfde zorgen delen.

U kunt elke dag zelf kiezen wie u bent. Blijft u dag in dag uit schreeuwen in de duisternis, of steekt u een keer een kaarsje aan?

Farid Azarkan

Donderdag 4 februari
Nilgün Yerli, schrijfster, theatermaakster

Beste PVV stemmer,

Heeft u het ook helemaal gehad met die kut Marokkanen en lul Turken, kortom: anus moslims? Al die geslachtsorganen die zo goed van pas komen, laten we gretig gebruik maken van onze vrijheid. En eindelijk eens zeggen waar het op staat.

Dat tuig op straat die onze oudjes geen vrij leven meer gunnen, en ons landje inpikken, ze nemen het gewoon over, je bent hier te gast en dan moet je je aanpassen, en gasten? Die gaan een keer weg, maar ja we zijn zooo gastvrij geweest dat ze niet meer weggaan, daarom durft een gemiddelde Nederlander niet meer echt gastvrij te zijn, bang dat de gast blijft... En die koran van ze, wat heb ik ermee te maken, ik hoef me toch niet te houden aan zo'n boek die volgens onze leider fascistisch is, onze leider zet ons niet aan tot haat en fascisme, en discriminatie, nee dat is dat boek van ze.

Ik kan het me zo voorstellen als u in deze stemming bent en alles zo ziet dat u in onze leider Geert Wilders een echte leider ziet, een leider die ons allen zal leiden naar een weg waarin we zullen lijden...

Deze man kent geen liefde, deze man kent geen mededogen, vrees degene die zich niet in kan leven in het gevoel van de mens en de mens niet als mens ziet maar separeert in groepen en geloven en sterken en de zwakken.

Wat belooft de leider eigenlijk?

Om de moslims in dit land hard aan te pakken? Krijgen moslims dan allemaal een halvemaanteken op hun borst, hun eigen restaurants, bussen, eigen scholen, eigen ziekenhuizen? Dat ze apart leven, wat ze eigenlijk al doen, maar dat er dan tien man politie altijd bij ze is om ze in toom te houden en onder controle.

Aanpassen, de taal leren is nog geen garantie om geliefd te worden als er altijd een hok is dat op je staat te wachten. Want met al mijn goede bedoelingen, belasting die ik betaal, een persoonlijkheid die ik probeer te zijn ipv een nationaliteit, ben ik nog altijd de Turk, de moslim, de bedreiging de potentiële terrorist...

Terwijl ik net zoveel angsten heb als u, en net zoveel van Nederland hou als u, net zoveel naar liefde en harmonie hunker als u en net zoveel de vrijheid adoreer als u! Waarin we elkaar zullen ontmoeten in datgene wat we gemeen hebben en niet waarin we gemeen zijn.

Nilgün Yerli

Donderdag 28 januari
Hans Blom, historicus, oud-directeur NIOD

Beste PVV-stemmer,

Of liever beste stemmer die overweegt PVV te stemmen. In het verkiezingspamflet van de PVV lees ik dat deze partij wil dat Nederland weer een sterk en vitaal land wordt, een land dat trots is op zijn eigen identiteit, die identiteit ook durft te benoemen en voor het behoud daarvan durft op te komen. Kijk dat zou ik nu ook willen!

In dat verkiezingspamflet staat niet wat die Nederlands identiteit volgens de PVV inhoudt, maar ik neem aan dat het gaat om 'de belangrijkste kenmerken van ons land zoals die zich in de loop van zijn geschiedenis hebben gevormd'. Eén van die kenmerken is dat ons land na zijn ontstaan in de bloedige Nederlandse Opstand – misschien is burgeroorlog wel een beter woord - steeds geprobeerd heeft om vormen te vinden waarin de nu eenmaal zeer verschillende groepen in de maatschappij vreedzaam met elkaar konden samenleven.

Terugval in de strijd kon slecht terugval in die bloedige ellende betekenen, terwijl een constellatie waarin elke groep in de samenleving op zijn eigen wijze een bestaan kon opbouwen, bij uitstek de basis legde voor welvaart en bloei, die we de Gouden Eeuw noemen. In de loop der eeuwen veranderde de samenleving natuurlijk en veranderden dus ook de groepen in de maatschappij. Dat had vele oorzaken. Immigratie is daarbij altijd belangrijk geweest. Steeds zocht men dan naar de beste manier waarop die zo verschillende en veranderende groepen zonder moord en doodslag konden samenleven: van schikken en plooiën in de zeventiende eeuw tot verzuiling in de twintigste. Elk keer zeer uiteenlopende groepen en toch één natie.

Wie de Nederlandse identiteit wil behouden en versterken, zou dus moeten zoeken naar bij onze tijd passende manieren om de verschillende groepen in ons land elk op hun eigen wijze hun leven te laten leiden en tegelijk in nationaal verband te laten samenwerken. Maar ziet U dat nu ook echt in het verkiezingspamflet en het openbare optreden van de PVV? Ik niet. Integendeel: ik zie confrontatie zoeken met andere groepen, zelfs de wil tot het verwijderen uit onze samenleving daarvan. Erg on-Nederlands dus eigenlijk. Is op de PVV stemmen dan werkelijk verstandig?

Hans Blom

Donderdag 21 januari

Jan Nagel, PvdA-coryfee, Oprichter Leefbaar Hilversum en Leefbaar Nederland en de nieuwe partij OokU.

Beste PVV-stemmer

Je weet dat ik je bijzonder graag mag, maar als je op de partij van Wilders wilt gaan stemmen, dan begrijp ik daar geen mallemoer van. Ik zal het je uitleggen.

Ik zelf heb m'n buik vol van de Haagse politiek. Veel beloven, weinig doen voor de mensen met de lagere inkomens. Net als jij en vele anderen vraag ik me af wat ik de volgende keer moet stemmen.

Eén voorbeeld: alle regeringspartijen beloofden dat de AOW-leeftijd 65 jaar zou blijven. En hoewel het pas over tien jaar in zal gaan en er dus alle tijd was om de kiezers dit gewijzigde standpunt voor te leggen, hebben ze gewoon lak aan hun eigen verkiezingsbeloften.

Maar is de PVV nou de oplossing voor de wanhopige kiezer die niet meer weet wat hij moet gaan stemmen? De PVV belooft in het verkiezingspamflet een miljard euro meer voor de AOW'ers. In tegenstelling tot het op de lachspieren werkende idee belasting te heffen op hoofddoekjes, kan ik me niet herinneren dat ze hier regelmatig een nummer van gemaakt hebben. En van partijen die letterlijk veel beloven waarvan je later niets terug hoort, moet ik sowieso al niet veel hebben.

Zonder meer afgrijselijk vind ik dat in het PVV-programma staat, dat er, behoudens spoedgevallen, geen medische hulp wordt gegeven aan illegalen. Dat betekent dat behalve in spoedgevallen ook zieke kinderen geen medische verzorging krijgen als Wilders zijn zin krijgt. Dat vind ik ronduit barbaars en stuitend en ik kan me absoluut niet voorstellen dat iemand met gezonde hersenen bij zo'n club wil horen. Zeg nou eens zelf: steun je echt zoiets? En, er is bovendien een goed alternatief.

Jan Nagel

Donderdag 14 januari

Daniël van der Velden,

grafisch ontwerper. Hij specialiseert zich in ontwerp rond politieke, sociale en bestuurlijke kwesties, identiteit en branding.

Beste PVV-stemmer,

Ten eerste geloof ik niet dat u laagopgeleid bent, zoals vaak wordt beweerd. En al was het zo, dan geloof ik niet dat dat belangrijk is.

Ten tweede geloof ik niet dat populisme het probleem van uw partij is. Iedere goede politicus is ook een beetje een populist. Dus daar hoeven we het niet over te hebben.

Uw stem voor de PVV is een stem tegen de huidige regering en vooral tegen de huidige premier. In zoverre heb ik begrip voor die stem. Maar over het beleid dat Wilders en zijn partij hiervoor graag in de plaats zouden willen zien is heel weinig bekend. En de voortekenen zijn niet gunstig.

Het lijkt mij bijvoorbeeld onwaarschijnlijk dat Wilders bereid zou zijn zich door een tegenargument van zijn mogelijk ongelijk te laten overtuigen. Zoiets lijkt op kracht, maar is uiteindelijk een zwakte in een democratie. Ook voor een leider. We hebben niets aan een sterke leider die alleen maar zelf aan het woord wil zijn.

Ik geloof ook niet dat al die beveiliging uw favoriete politicus veel goed doet. Het cordon security-agenten dat hem omringt, schermt hem ook af van ieder reëel contact met de individuen uit de bevolkingsgroepen waar hij zo graag over spreekt. Daarmee is zijn wereld er één die wordt bevolkt door abstracties. Abstracties die je ook wel tegenkomt bij allerlei dubieuze politiek filosofen. De grootste abstractie waar Wilders zich van bedient is politiek tegelijk de meest effectieve: de vijand.

Met al die beveiliging schermt Wilders zich af van de samenleving als geheel. Twitter en nu.nl vervangen de straat. Wilders zal allerlei personen niet ontmoeten die hem op andere gedachten zouden kunnen brengen. Bij het herontwerp van Nederland ondervindt Wilders vooral inspiratie van de bekleding van zijn gepantserde Audi A6 en van zijn bezoeken aan de luchthaven Ben Goerion in Tel Aviv.

Wilders schermt zich af van de uitwisseling die je moet hebben om tot een standpunt te komen waarin ook de belangen van een ander worden meegenomen – zelfs als je het met die ander niet eens bent. Macht is in een democratie niet alleen controleren, maar ook gecontroleerd worden.

Onze huidige premier, Balkenende, heeft datzelfde onverzettelijke. Ook Balkenende valt het heel moeilijk het gelijk van een ander te erkennen en daar consequenties aan te verbinden – zelfs als hij die ander persoonlijk tot criticus heeft benoemd.

Stemt u op de PVV, hoogopgeleid of laagopgeleid – mijn zegen heeft u. Ik hoop van harte dat uw leider naar u zal luisteren als u het met hem oneens zult zijn. En dat gaat, onherroepelijk, een keer gebeuren.

Donderdag 7 januari

Bart Jan Spruyt,

o.a. politiek columnist van Elsevier en voorzitter van de Edmund Burke Stichting.

Beste PVV-stemmer,

Natuurlijk bent u boos, net als ik, op die meneer Struijs van de Politieacademie. Deze meneer heeft geschreven dat een politieagent het in de nabije toekomst, wanneer de PVV in een of andere gemeente erg groot zal zijn geworden, net zo moeilijk zal krijgen als een agent onder een NSB-regime in de Tweede Wereldoorlog. En die meneer gaat nu een boekje presenteren over 'Overleven onder een andere orde'.

Natuurlijk bent u boos, net als ik, op die politieke partijen die hun eigen falen inzake het immigratie- en integratiebeleid trachten te maskeren door Geert Wilders in de hoek te zetten van het fascisme en rechts-extremisme. Natuurlijk bent u die demonisering zat, zoals u het ook meer dan zat bent om in die linkse media stelselmatig te worden weggezet als een bang en verongelijkt mannetje vol met rancune, angstig in een wereld die u niet zou kunnen bijbenen.

Net als ik snakt u naar een verhaal dat perspectief biedt, naar een visie op Nederland en onze geschiedenis waarin onze identiteit en de waarden die we willen beschermen, helder naar voren komen.

En net als ik weet u dat Geert Wilders dat verhaal ook niet heeft, net als die andere partijen. U hebt Wilders lange tijd bewonderd om zijn politieke moed, maar toen hij over een 'kopvoddentax' begon, voelde u zich lichtelijk gegeneerd. U begreep ineens dat Wilders over zijn top heen was en dat u uiteindelijk weinig van hem te verwachten hebt.

Laten we daarom afspreken, beste PVV-stemmer, dat we tegen iedere opiniepeiler zullen zeggen dat we op Geert Wilders gaan stemmen. We laten hem groeien, net zolang tot de andere partijen het eindelijk zullen begrijpen. Dat wij een Nederland terug willen zonder Culemborgse stammenstrijden, een Nederland waarin we weer op elkaar aan kunnen en in vrede en vertrouwen zullen samenleven.

Bart Jan Spruyt

Donderdag 17 december
Dirk van Weelden, filosoof/ schrijver.

Beste PVV-er,

Wat maakt Geert en zijn partij zo aantrekkelijk? Ik hoor vaak: de PVV rekt af met de schijnheiligheid in de politiek.

Schijnheilig is degene die zich beter, braver, deugdzamer voordoet dan hij is. Geert doet graag een beroep op de joods-christelijke-humanistische waarden. Die leiden tot democratie, vrijheid, gelijke rechten voor man en vrouw en ander moois.

Pure schijnheiligheid als je het mij vraagt. Tot een paar decennia geleden was autoritair, seksistisch en anti-semitisch christendom de norm. En in de naam van Jezus, de vrijheid en de democratie, of het ware geloof, of de nieuwe mens, zijn eeuwenlang vrouwen, joden, andersdenkenden, zigeuners, homo's, kunstenaars, bedelaars, geesteszieken onderdrukt, vervolgd, gemarteld en vermoord. En het gaat nog altijd door. Veel verschil met haat-ideologieën als het nazisme of het jihadisme is er in de praktijk nou ook weer niet.

De PVV mag zich graag indekken tegen het verwijt van racisme door te beweren dat ze alleen in het geweer komt tegen de fascistoïde ideologie die de islam is. Tegen de individuele moslims die hier wonen hebben jullie zogenaamd niets. De meeste ervan, zegt Geert, zijn brave burgers.

Wees toch eerlijk! Dat is een doorzichtige smoes. Iedereen in Nederland is tegen die paar duizend gekken die een Kalifaat in de polder willen stichten. Of tegen de paar duizend nazis of de honderd anarchisten die het staatsgezag omver willen werpen. Jullie hebben iets tegen moskeeën, Hoofddoekjes, Turkse slagerijen, criminelen van Marokkaanse komaf. Jullie denken dat alle problemen die jullie dwarszitten als sneeuw voor de zon verdwijnen als alle buitenlanders zijn weggepest. Dat is vreemdelingenhaat, geen vrijheid.

Het gekke is: velen van jullie zitten in hetzelfde schuitje als die migranten: jullie voelen je buitengesloten, het werk verdwijnt naar lage lonen landen, het onderwijs laat precies de mensen in de steek die hun lot er echt mee zouden kunnen verbeteren. Ja, jullie zijn net als zij gedumt door de burgerij die beter wist te profiteren van het globaliserende kapitalisme. Zoet gehouden met televisie, een eigen autootje en goedkoop vlees. Alle sociaal- en christen-democratische praatjes ten spijt. De migranten en hun kinderen worden er bang en boos van, net zo goed als jullie. Gooi de schijnheiligheid van de PVV van je af. De gebrekkige integratie van de migranten en jullie vreemdelingenhaat zijn twee kanten van een het zelfde probleem dat Nederland moet oplossen.

hartelijke groet,
Dirk van Weelden

Donderdag 10 december

Sylvia Borren, oud-directeur OXFAM-Novib,

Momenteel co-voorzitter van Worldconnectors en van Global Call to Action against Poverty

Beste PVV stemmer

Ik ben nieuwsgierig naar de twijfelaars... Hoe zit het nou – waarom wil je stemmen op Geert Wilders? En waarom juist niet, en waarom word je zo boos...

Ik zelf snap sommige frustraties beter dan anderen:

Formulieren invullen, in de wacht gezet worden aan de telefoon, 's avonds bang zijn op straat, bezorgd zijn over je kinderen op het schoolplein, geen thuiszorg zoals je het wilt. Maanden moeten wachten op een simpele knieoperatie, terwijl je veel pijn hebt.

Dan denk ik ook, hier word ik gek van. Waarom kan mijn familie in Nieuw Zeeland, België en Peru wel snel en goed geholpen worden?

Maar als we daar iets aan willen doen, moeten we volgens mij als burgers de handen in elkaar slaan. Samenwerken, ons organiseren. En wat ik nu zie is dat we ons laten vangen in een spel van verdeel en heers. Ik zie competitie, vals spel, elkaar afmaken. Niet alleen op de sportvelden, ook in de politiek, in de pers, op straat. Het is het oude Nederlandse gezegde over naar beneden trappen: Man slaat z'n vrouw, de vrouw mept haar kind, die schopt de hond en de hond bijt de kat.... En ga zo maar door.

Zo lossen we niks op, we houden elkaar gevangen en worden steeds bozer op elkaar.

En dat wordt nog erger naarmate we meer op de man of vrouw gaan spelen, op identiteit. Een engels gezegde, de basis van vrije meningsuiting, is 'sticks and stones may break my bones, but words can never hurt me'. Maar voor mij klopt dat niet. Woorden kunnen wel kwetsen, als je niet geaccepteerd wordt zoals je bent.

Ik heb de angst voor 'de ander', de razernij tegen 'anders zijn' nooit goed gesnapt – waarschijnlijk omdat ik zelf vaak 'de ander' was. Als twaalfjarig meisje zonder dat ik Engels sprak op een Nieuw Zeelandse school. Ik werd daar grappig gevonden, maar niet uitgestoten. Dat werd ik wel jaren later, toen ik lesbisch bleek, door mijn ouders. Zoveel oordelen heb ik over mij heen gehad... gelukkig tijdelijk. Sinds die tijd ben ik openlijk lesbisch en ik ben in vele landen en samenlevingen geweest. Ik heb daar overigens meer gedoe over gehad vanuit sommige Gristelijke geledingen dan vanuit islamitische, hindoestaanse of boeddhistische hoek. Ik kom net terug uit Bangladesh waar ik samenwerk met mensen die mijn leefstijl niet delen, maar wel kennen en accepteren. Ik zal me altijd overal verzetten tegen homofobie – en net zo goed tegen islamfobie.

Volgens mij ontstaan spanningen tussen mensen eigenlijk als er geen sprake is van rechtvaardigheid, van eerlijk delen. Maar als er vals spel is, dan gaan we klagen en schelden en elkaar 'de zwarte piet toespelen'- weer zo'n rare Nederlandse uitdrukking.

Ik snak naar meer respect en meer burgermoed in Nederland. Wat heb ik aan discussies over minaretten en hoofddoekjes? Moeten kerktorens dan ook weg, en bijbels uit hotelkamers, als zijnde het ongewenst opdringen van een bepaalde geloofsopvatting?

Veel liever wil ik dat we onze onderlinge leefstijlverschillen accepteren, respecteren – en dus nu gaan samenwerken aan de echte problemen. Beter onderwijs, betere zorg, eerlijke lonen, voedselzekerheid, schoon water, een fatsoenlijke sociale zekerheid, en natuurlijk zorg voor het klimaat: en dan niet alleen in Nederland, maar overal ter wereld.

Sylvia Borren,

Donderdag 3 december
Maarten van Rossem, historicus,

Beste PVV-stemmer,

Of althans, ik moet het anders formuleren, beste eventuele PVV-stemmer, want het duurt nog even voordat u de kans krijgt daadwerkelijk óp de PVV te stemmen en mijn suggestie is eigenlijk: denk er nog eens over na. Want datgene wat u wijsgemaakt wordt door de enige messianistische leider van de PVV, de grote Geert Wilders, dat is eigenlijk allemaal de grootst mogelijke onzin.

Laten we eens kijken naar zijn hoofdbezwaar, zijn 'hoofd-bangmakerij' zouden we het misschien moeten noemen. Dat is dat de moslims in Nederland op betrekkelijk korte termijn de macht gaan overnemen. Zou dat een waarschijnlijk scenario zijn? Nou, niet zo. De moslims vormen namelijk in Nederland ongeveer vijf procent van de bevolking. De kans dat vijf procent van de bevolking in staat zal zijn om de andere vijfnegentig procent - die er helemaal geen klap voor voelen zich tot het mohammedanisme te bekeren - die kans is betrekkelijk klein. Daar komt nog bij dat die vijf procent moslims in het algemeen hele rustige, verstandige lieden zijn. Dat het zelfs in het algemeen helemaal geen fanatieke gelovigen zijn, dat driekwart zelfs helemaal nooit naar de moskee gaat. Dus, nogmaals, het idee dat wij overspoeld zullen worden door een islamitische tsunami, dat is eigenlijk vrij onwaarschijnlijk.

Ja, zegt men dan in PVV-kringen, maar die moslims planten zich voort als de konijnen. En wij doen dat nu eenmaal niet en zodoende zullen ze dan toch over enkele decennia in de meerderheid zijn. Dan hebben ze ons als het ware alleen maar door het succes van hun voortplanting onder de tsunami gezet, om het zo maar te zeggen. Ook dat is volstrekt onjuist. Volgens de huidige trends is het zo dat ongeveer halverwege deze eeuw zo'n negen procent van de Nederlandse bevolking uit moslims zal bestaan. Maar de hele vraag is eigenlijk: zijn het dan nog wel moslims? Want dan zijn we dus veertig jaar verder en dan nemen we dus kennelijk aan, als we zo redeneren, dat het integratieproces in die veertig jaar geen stap vooruit zal komen. En dat is natuurlijk uiterst onwaarschijnlijk. In feite hebben we hier weer één van de andere mythologieën dat het integratieproces niet zou werken. In feite werkt het redelijk. Misschien niet zo geweldig snel en overtuigend als wij gehoopt hadden, maar in feite werkt het vrij redelijk.

Kortom, kijkt u naar de cijfers, beste mogelijke eventuele PVV-stemmer, denk er dan nog eens over na. Het zou natuurlijk ook kunnen zijn dat u zegt: ja, die Van Rossem, dat is ook zo'n links type en die lui zijn volstrekt onbetrouwbaar. Dan zou ik zeggen: kijkt u dan op uw computer nog eens naar de cijfers. En dan ben ik er eigenlijk van overtuigd, zeker als u deze zaak ook nog even met uw partner bespreekt, dat u tenslotte niet op de PVV zult stemmen.

Maarten van Rossem